

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Regardez vivre les oiseaux

In de serie van 'Les cahiers du rouge-gorge' van het Belgische Coördinatie Comité voor de Bescherming van de Vogels is deel 1 verschenen van een handboek voor de vogelliefhebber. Niet alleen een zeer verzorgde uitgave met veel illustraties (ook in kleur), maar ook met een instructieve inhoud op aantrekkelijke wijze naar voren gebracht. Het eerste deel bevat zo'n schat van informatie dat het nauwelijks mogelijk is alle onderwerpen in deze korte bespreking te noemen.

Een boek dat de Nederlandstalige vogelliefhebbers zeker aan hun Franse relaties cadeau moeten geven, maar ook een boek dat de vogelliefhebber die op Frankrijk is ingesteld zal moeten kunnen raadplegen. Voor vele vogelsoorten worden ook de volksnamen vermeld en een lange lijst van alle organisaties die zich in Frankrijk met vogels en natuurbescherming bezighouden beslaat niet minder dan 16 bladzijden. Het boek heeft, wat betreft de illustraties, kunnen steunen op de medewerking van een aantal Nederlandse vogelfotografen.

Het boek straalt een groot enthousiasme, een gedegen kennis en een grote betrokkenheid uit.

Reikhalzend kijken wij uit naar de Nederlandstalige bewerking van dit boek.

Jean-François Alexandre & Guilhem Lesaffre: Regardez vivre les Oiseaux. Tome 1. Préface de Roger Arnhem. Manuel d'ornithologie. 318 bladzijden, zeer rijk geïllustreerd (zwart-wit en kleur). Les cahiers du rouge-gorge (1984). Uitg. Le Rouge Gorge, 43, rue de Veeweyde, 1070 Bruxelles, België. Prijs Bfr. 585

In Frankrijk verkrijgbaar bij Falco, Editeur, 38, rue Servan, 75011 Paris, tel. (3) 959.63.03. Prijs FF 93,50.

Te bestellen door Bfr 585 + Bfr 125 verzendkosten = Bfr 710 te storten op rekening 000 0449595-97 van CCPO, Durentijdele 14, 2130 Brasschaat, België.

Gids voor vogelonderzoek

Met de tweedelige Prisma-pocket 'Gids voor Vogelonderzoek' heeft de auteur een geheel nieuwe weg ingeslagen in de literatuur over vogels. Het is geschreven voor de vogelliefhebber die de kennis van het vogelleven wil vergroten door eigen onderzoek. Want zo zegt de auteur 'de huidige praktijk van het amateur-onderzoek laat op veel punten te wensen over. De meeste onderzoekers beperken zich tot het houden van tellingen en inventarisaties, waarvan bovendien het nut lang niet altijd duidelijk is. Voorwaarde is dan wel, dat de aspirant-onderzoeker op de hoogte is van de regels der wetenschappelijke methode. Deze gids voor vogelonderzoek laat aan de hand van praktijkvoorbeelden de voornaamste regels zien en hoe ze het best kunnen worden toegepast.

In het eerste deel van deze gids voor vogelonderzoek wordt de methode van onderzoek behandeld. De manier hoe de bestudering van vogels dient te worden aangepakt, de regels

waar de onderzoeker zich aan moet houden, wil hij door anderen serieus genomen worden, staan daarin centraal. De eisen die aan een goede probleemstelling worden gesteld, de maatstaven voor het kiezen van waarnemingseenheden en kenmerken en de criteria voor het beoordelen van de kwaliteit van de waarnemingen komen aan de orde. Ook de verantwoorde bewerking van het materiaal is uit de doeken gedaan.

Het tweede deel van het boek is gewijd aan suggesties voor concrete onderzoekingen. De kwestie welke onderwerpen zich eigenlijk in het bijzonder lenen om te worden bestudeerd, wordt in dit deel besproken. De auteur laat zien wat de rol is van ornithologische theorieën en hoe men uit de veelheid van vragen een beperkt aantal belangrijke en nuttige vragen kan selecteren. De resterende hoofdstukken worden besteed aan een drietal thema's waarbinnen interessante onderzoekingen mogelijk en reeds uitgevoerd zijn. De behandelde onderwerpen in deel III moeten niet opgevat worden als naar volledigheid-strevende verhandelingen over de theorie van het foeragegedrag, van de verspreiding of van het inventariseren. De lezer moet die desbetreffende hoofdstukken beschouwen als 'aanreikingen' van enige leerzame onderzoeksprojecten. De instructies in deze gids hebben louter betrekking op de methode van onderzoek.

De auteur heeft heel wat literatuur van allerlei slag, zowel van vak- als amateur-ornitholoog, kritisch bekeken en gevolgd. Het gebruik van formules, grafieken en tabellen zal misschien de amateur-ornitholoog wat afschrikken. Toch zal men daar even doorheen moeten bijten en geeft de stof ook voor de vak-ornitholoog vaak interessante suggesties. Ja, bij het lezen van deze gids zal men ontdekken dat de auteur heel wat 'overhoop heeft gehaald' in de goede zin van het woord. Maar hierdoor komt men ook weer op veel nieuwe ideeën en aanvullingen, die weer talloze discussies kunnen uitlokken. De behandelde stof is dus zoals de schrijver al opmerkt 'een greep uit een veelheid die nog bij lange na niet is uitgeput'.

Hugh P. Gallacher: Gids voor Vogelonderzoek. Deel 1. Beter vogelonderzoek, onderzoek volgens plan, meten is weten. 151 bladzijden, 26 tabellen, 30 figuren. Prisma Pocket 2272 (1984). Uitg. Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen. Prijs f 9,90.

Hugh P. Gallacher: Gids voor vogelonderzoek. Deel 2. Duizend-en-een-vragen, vogels en voedsel, vogels en verstoring, vogels en vogelaars. 182 bladzijden, 50 tabellen, 36 figuren. Prisma Pocket 2273 (1984). Uitg. Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen. Prijs f 9,90.

Bres Survival Boek

Blijkbaar ter voorbereiding op een aanstaand tijdperk van hernieuwd barbaerendom heeft de Landelijke Dienst voor Beweging, Recreatie en Sport (BRES) in december 1982 het Survi-

val Boek uitgegeven waarin op praktische wijze wordt uiteengezet hoe in barre omstandigheden de strijd om het bestaan succesvol kan worden gestreden. Volgens de regels van dit boek kan de keiharde werkelijkheid in primitieve omstandigheden met een juiste gebruikmaking van natuurlijke bronnen er wat aangenamer op worden gemaakt. Voorbijgaand aan de met duidelijke illustraties toegelichte technieken en vele tips beperk ik mij tot een gedeelte van hoofdstuk 6.2.2.: dierlijk voedsel. Daarin staan ondermeer de volgende aanbevelingen vermeld:

'Omdat fazanten, patrijzen en korhoenders familie van de kip zijn en veel voorkomen wordt er op gewezen, dat ze zeer goed eetbaar zijn! De beste tijd om op deze vogels te jagen is heel vroeg in de ochtend en 's avonds tegen de schemering. Het doden moet uiteraard zo snel mogelijk gebeuren. Je kunt ze met een lange stok (herdersstok) een tik op de kop geven, eventueel met gebruik van een zaklamp (lichtbak-effect)'.

Ten overvloede wordt in de inleiding het volgende opgemerkt: 'de tekst van dit boek is duidelijk en bondig en stoelt zonder meer op een schat van ervaringen...dat proef je!'. Het boek voorziet blijkbaar in een behoefte want het heeft inmiddels een tweede druk beleefd. Voor Bres waarschijnlijk óók een kwestie van overleven!

■ H.G. Helmers, Tarhorst 38, 6708 JA Wageningen

Co Velthuis: Bres Survivalboek. 103 bladzijden, veel pentekeningen (1982). Uitgever: Landelijke Dienst voor Beweging, Rekreatie en Spel, Veldmaarschalk Montgomeryweg 23, postbus 123, 3769 ZG Soesterberg, 03463 - 3014. Prijs f 15,-, verzendkosten f 5,-.

Zwart Wit

Een zwart-witboekje, waarbij het zwarte gedeelte een overzicht geeft van een aantal bezuinigingsmaatregelen bij schoolbiologen, diensten en kinderboerderijen. Daarnaast zijn in dit boekje een aantal tips en raadgevingen verzameld, die bijdragen tot behoud en bevordering van het schoolbiologen- en kinderboerderijenwerk (wit). Want in deze tijd bestaan er nog eenvoudige hulpmiddelen, waarmee positieve effecten kunnen worden bereikt.

Een greep uit de inhoud: subsidiemogelijkheden, samenwerking met provinciale consultants natuur- en milieueducatie, regelmatige publiciteit en ondersteuning van landelijke organisaties, onder andere het IVN en het Nederlands Instituut van Biologen.

Het is een praktisch boekje. Niet alleen schoolbiologen en kinderboerderijwerkers kunnen hier ideeën uithalen, maar ook mensen van andere natuur- en milieuorganisaties.

Marlies Hoejenbos

Redactie Marlies Hoejenbos & Jaco Wijsman: Zwart Wit. 70 bladzijden, 8 bijlagen, voorwoord van Piet Steltman (1983). Uitg. Werkgroep van Schoolbiologen, Landelijke Werkgroep van het Instituut voor Natuurbeschermingseducatie (IVN), Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam, 020-228 115. Prijs f 5,- & f 2,50 portiekosten. Postgiro 347 147 ten name van IVN, postbus 20123, 1000 HC Amsterdam.

Vogelschade in de fruitteelt

Kortgeleden verscheen de tweede druk van het vlugschrift voor de landbouw nummer 348 van het ministerie van Landbouw en Visserij. In onze bespreking van de eerste druk in ons augustusnummer van 1982 (bladzijde 220) wezen wij op de kop 'Schadelijke vogels' waaronder onder meer de lijsterachtigen zouden vallen. Gelukkig is dat nu in deze tweede druk veranderd. Men spreekt nu van schadeveroorzakers. Bij het Luxan Wildafweermiddel (bladzijde 6) is op aanwijzing van de Stichting Mondiaal Alternatief nu vermeld dat dit niet meer in de handel is. Waar het vlugschrift de gegevens vandaan heeft dat de Roek af en toe schade kan aanrichten (welke ?) in boomgaarden, onder andere in de IJsselstreek, is ons niet bekend. Zover ons bekend wordt in de literatuur geen gewag gemaakt van dit feit en moet dit dus op eigen waarneming berusten of mondelinge mededelingen. Jammer is het dat er zo weinig in wordt verteld over de mogelijkheden die de overheid heeft om schadekansen te verminderen. Wij denken dan bijvoorbeeld aan de eventuele schade die Spreeuwen zouden kunnen aanrichten. Er wordt gezegd dat de investeringen aanzienlijk kunnen zijn bij het plaatsen van netten over kleinfruit. Maar er wordt niet op gewezen dat er daardoor ook positieve rendementen zijn in de fruitopbrengst. De overheid moet zich toch nog wat anders opstellen tegenover de ecologische interpretaties van vogelschade-problemen. Die oplossingen vindt men daar blijkbaar nog wat te revolutionair. De omslagfoto van de tweede druk mag niet direct nu een verbetering genoemd worden.

Vogelschade in de fruitteelt. Vlugschrift voor de landbouw no. 395, tweede herziene druk van no. 348. September 1984. Verkrijgbaar bij de samenstellers: Rijksinstituut voor Natuurbeheer in samenwerking met Directie Natuur, Milieu en Faunabeheer, Directie Landbouwkundig Onderzoek, Plantenziektenkundige Dienst en Landbouwvoorlichtingsdienst. Tevens verkrijgbaar bij de regionale Consulentschappen voor de Tuinbouw.

Zie ook 'Het Vogeljaar' 32 (1) : 46 waarin het vlugschrift no. 374 'Vogelschade in groente- en sierteelt' wordt besproken.